

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМАНЬСЬКОМУ НУС У 2020/2021 Н.Р.

Перехід до дистанційної форми навчання у зв'язку із поширенням карантинних обмежень вимагав застосування нових методів і підходів до організації навчального процесу, що відповідно вплинуло на способи комунікації викладача та студента. Організована в Уманському НУС "Система дистанційної освіти" на платформі Moodle дозволила не лише зберегти належну комунікацію, а й забезпечити організацію освітнього процесу згідно розкладу, чинного на час аудиторного навчання. З метою оцінювання якості дистанційного навчання в університеті було проведено анонімне on-line анкетування здобувачів вищої освіти у II семестрі 2020/2021 н.р.

Опитування мало на меті виявлення наявних переваг та існуючих проблем, пов'язаних із використанням технологій дистанційного навчання, розробку варіантів вирішення таких проблемних питань, а також окреслення основних тенденцій подальшого розвитку процесів використання технологій дистанційного навчання в Уманському НУС. Загалом в опитуванні взяли участь 703 респонденти із 6 факультетів (рис.1 та рис.2).

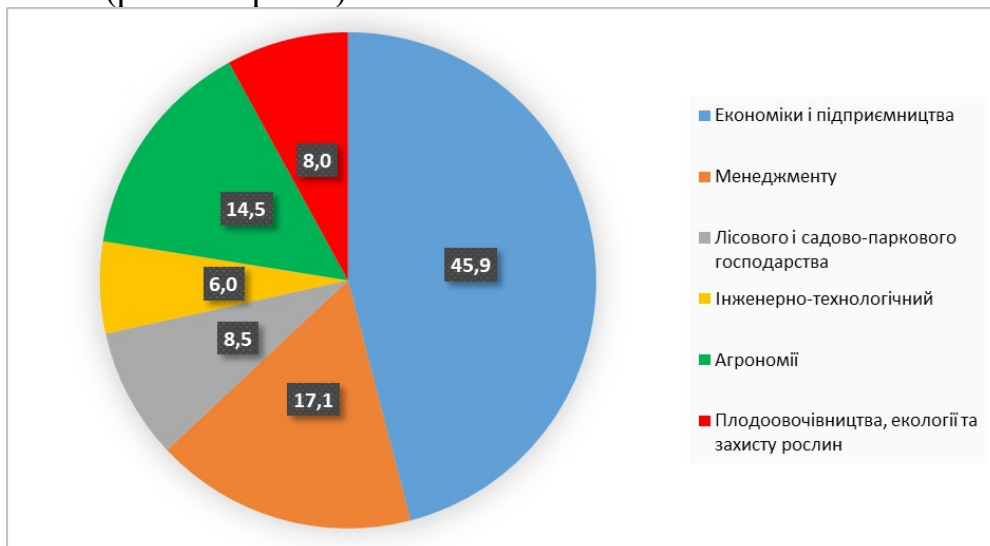

Рис. 1. Активність респондентів по факультетах (у відсотках)

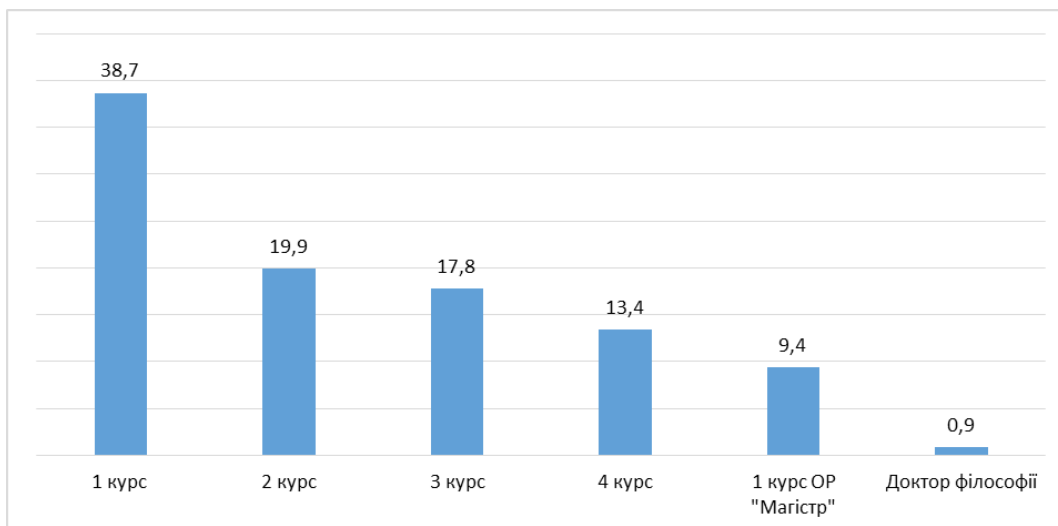

Рис. 2. Активність респондентів по курсах (у відсотках)

Позитивним є той факт, що 44,1% опитаних студентів вважають рівень якості організованої в університеті дистанційної форми навчання достатньо ефективним, 39,7% студентів – відмінним, 13,7% – задовільним і лише 2,6% – незадовільним (рис. 3.).

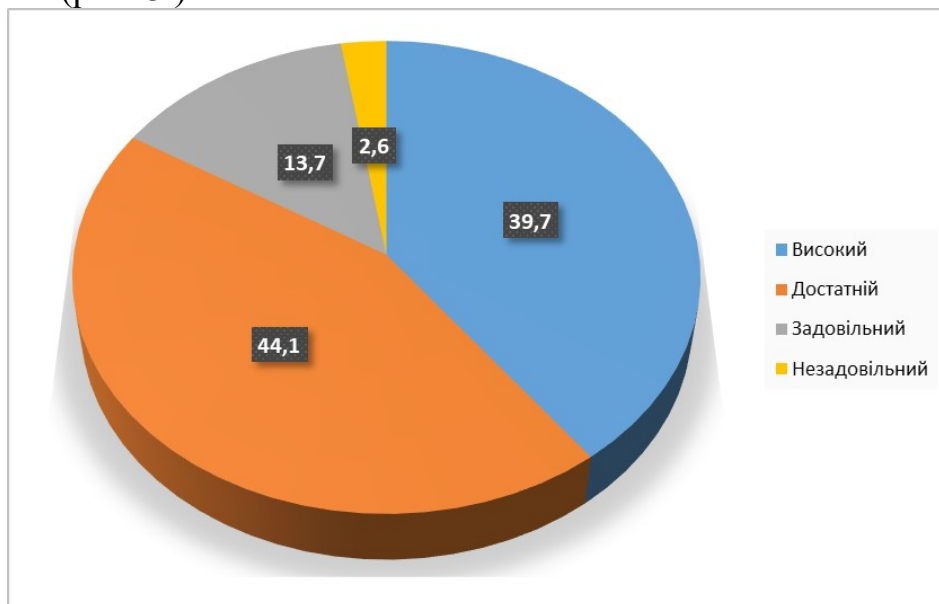

Рис. 3. Оцінка рівня якості дистанційного навчання (у відсотках)

Важливим у відповідях здобувачів вищої освіти є те, що під час навчання з використанням дистанційних технологій науково-педагогічні працівники систематично заздалегідь розміщували навчальні матеріали на платформі Moodle (566 відповідей), постійно читали лекції за допомогою засобів відеоконференцій Zoom (678 відповідей), часто спілкувалися зі здобувачами вищої освіти телефоном та проводили онлайн-консультації, надсилали завдання електронною поштою (408 відповідей), часто комунікували через месенджери Viber, Messenger та ін. (467 відповідей) (рис. 4).

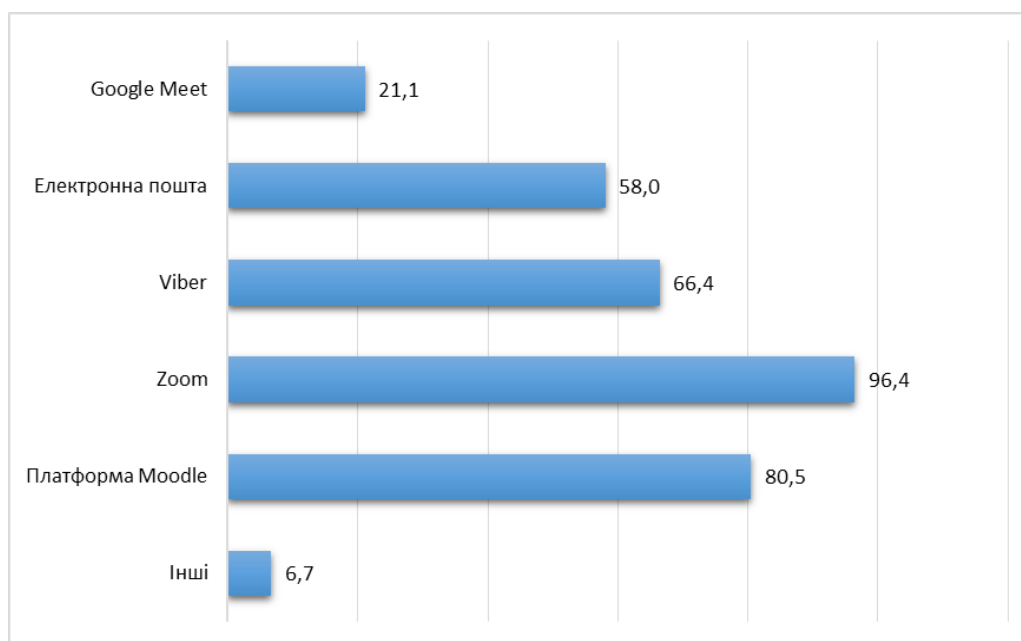

Рис. 4. Використання інформаційних ресурсів викладачами для онлайн-навчання (у відсотках)

Надзвичайно важливим показником є рівень задоволеності учасників освітнього процесу навчальними матеріалами, розміщеними на платформі дистанційного навчання Moodle, яку активно застосовують в університеті в умовах дистанційного навчання. Отримані результати вказують на те, що більшість респондентів задоволені навчальними матеріалами для дистанційного навчання. Зокрема, повну задоволеність висловили 75,0% респондентів, часткову – 22,8% із числа опитаних і лише незначна частка студентів (2,2 %) висловили своє невдоволення.

На запитання «Як змінилася під час онлайн навчання відвідуваність занять студентами Вашої групи?» 55,5% респондентів зазначили, що особливих змін не спостерігалось, оскільки відвідуваність залишалась сталою. Частина опитаних відзначили зменшення числа присутніх студентів на заняттях (30,6% відповідей), проте 13,9% вказали на збільшення відвідуваності. При цьому викладачі завжди дотримувались розкладу навчальних занять в онлайн режимі, про це зазначили 94,3% опитаних.

В ході анкетування особлива увага приділялась визначенню найбільш вагомих переваг і недоліків дистанційного навчання.

Зокрема, на запитання анкети «Основними перевагами дистанційного навчання, на Вашу думку, є...» здобувачам пропонувалось обрати відповідь з наступного переліку (кількість виборів не обмежувалася). Узагальнені результати відображені у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні переваги дистанційного навчання, на думку респондентів

Перелік переваг	Кількість здобувачів	Відсоток
Гнучкість навчання у виборі найбільш зручних умов (місця і часу)	440	62,6
Регулювання власного режиму навантаження	297	42,2
Можливість більше часу приділити самостійній роботі	269	38,3
Можливість в онлайн-режимі здавати пропущені теми	233	33,1
На мою думку, переваги відсутні	92	13,1

Опитування показало достатній рівень розвитку навичок самоорганізації студентства, більшість респондентів уміє ефективно розподіляти час для виконання завдань дистанційного навчання. Решта здобувачів загалом позитивно розглядають питання щодо можливостей і переваг ефективного навчання із використанням технологій дистанційного навчання. Разом з тим, 13,1% опитаних респондентів повідомили, що в умовах карантину їм стало важче вчитися і вони не вбачають ніяких переваг у дистанційному навчанні.

З-поміж труднощів, що виникали під час навчання в університеті з використанням технологій дистанційного навчання, лише 26,6% респонденти вказали на те, що в них не виникало жодних труднощів. Головними ж проблемами, з якими стикалися учасники опитування під час навчання, є відсутність або нестабільність інтернет-зв'язку, технічні труднощі, що виникають

під час роботи на платформі Moodle (46,4%) та недостатній особистий контакт з викладачем (36,3%). Узагальнені результати відображені у таблиці 2.

Таблиця 2

Основні недоліки дистанційного навчання, на думку респондентів

Перелік проблем	Кількість здобувачів	Відсоток
Недосконалість інтернет-зв'язку	326	46,4
Недостатній особистий контакт з викладачем	255	36,3
У мене не виникає жодних труднощів	187	26,6
Надмірне завантаження студента	98	13,9
Негативний вплив на психологічний стан (стомленість, роздратування, стресованість)	98	13,9
Недостатня самоорганізація	94	13,4
Недостатнє забезпечення навчального контенту з предмету	88	12,5

Запитання анкети щодо психологічної комфортності і здатності студентів до самоорганізації дозволило встановити, що вимушений карантин і запровадження дистанційного навчання не додали особливих ознак стресованості й психологічного напруження для здобувачів освіти. Ознаки цього стану не перевищують критичні норми (13,9%).

На відкрите запитання анкети «Ваші пропозиції та зауваження щодо організації, змістового наповнення й удосконалення дистанційного навчання» 82,6% респондентів із загальної кількості опитаних відповіли, що їх все влаштовує, проте перевагу вони надають очному навчанню.

Позитивним є такі відповіді:

- *«Під час дистанційного навчання були вчасно проведені всі заняття, викладачі привітні»;*
- *«Зручно навчатись з дому та поєднувати навчання з іншими справами»;*
- *«Декілька разів виникали проблеми з інтернет зв'язком та з системою Moodle, але чудово, що завдання можна виконати пізніше, тому це зручно!»;*
- *«Зауважень не маю, все на високому рівні»;*
- *«Удосконалювати нічого не потрібно, потрібно вчитись очно».*

Стосовно зауважень та пропозицій студентів щодо вдосконалення освітнього процесу з використанням дистанційних технологій, то частина респондентів (17,4%) поділилися цікавими ідеями:

1. *Проводити лекційні і семінарські заняття за допомогою зручнішого сервісу Discord замість Zoom.*
2. *Збільшити обсяг сервера, на якому розташована університетська Система дистанційної освіти, для уникнення технічних помилок у роботі.*
3. *Враховувати основні технічні перешкоди, які виникають у студентів під час дистанційного навчання.*
4. *Провести тренінги по удосконаленню навичок користування різними платформами для викладачів і студентів.*
5. *Продовжувати термін складання завдань, частіше робити перерви задля здоров'я очей.*

6. Конкретизувати завдання для самостійної роботи, чітко визначати вимоги.
7. Удосконалювати розклад навчальних занять.
8. Більше уваги приділяти наочним матеріалам: відеороликам, презентаціям.
9. Завантажувати додаткові методичні і навчальні матеріали у Систему дистанційної освіти, у якій також проводити тестування студентів.
10. Зменшити навантаження, тому що обсяг роботи, у порівнянні зі звичайним навчанням в університеті, збільшився.

Підсумовуючи результати опитування можемо констатувати, що і здобувачі вищої освіти, і науково-педагогічні працівники Уманського НУС з розумінням і належною відповідальністю поставились до необхідності працювати в дистанційних умовах. Спільними зусиллями ми впорались із викликами сьогодення та змогли успішно перейти на дистанційну модель надання освітніх послуг.

З метою покращення якості освітніх послуг та для удосконалення використання технологій дистанційного навчання в Уманському НУС пропонується вжити наступних заходів:

- 1) Виявлені під час анкетування рекомендації і побажання студентів обговорити на рівні кафедр, методичних комісій і вчених рад факультетів для їх опрацювання з метою удосконалення електронного освітнього середовища і підвищення якості освітнього процесу в університеті.
- 2) Урізноманітнити методи й інструменти дистанційного навчання для підвищення його якості й ефективності.
- 3) Розширювати використання цифрових технологій під час занять, зокрема з метою формування у здобувачів вищої освіти стійких навичок з використання інформаційних технологій для розв'язання завдань професійного та освітнього характеру.